

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 24. broj

11. lipnja 2026.

cijena 300 Ft

Skupština HDS-a u Santovu Za predsjednika izabran Silvestar Balić

FOTO: STIPAN BALATINAC

4., 5. i 6. stranica

IX. Hrvatski državni tamburaški festival
6. stranica

Iz života naših škola

13. stranica

S objiju strana Mure

14. stranica

Kako povezati naraštaje

Uskoro ćemo zakoračiti u ljeto. Počet će niz festivala, ljetnih pučkih zabava, razonode, kupanja... To je ujedno i vrijeme da se posvetimo očuvanju naše baštine organiziranjem kampova kojima je cilj očuvanje i njegovanje materinskog jezika, tradicije, običaja... Zašto ne smijemo zaboraviti tradiciju? Prije svega jer ćemo bez nje izgubiti posebnosti, prepoznatljivosti uz koje čuvamo, njegujemo i razvijamo svoj identitet. Ma koliko bili okruženi brojnim utjecajima svoje uže ili šire okolice te globalizacijom neviđenih razmjera, moramo posvetiti veliku pažnju promicanju naših tradicija i različitostima koje nas čine posebnima, prepoznatljivima. Tradicija je kulturno nasljeđe koje se prenosi s naraštaja na naraštaj, a nju među ostalim čine običaji, nošnje, plesovi, pjesme, govor, pranje, kuhanje, vjerski život... Tradicija nas ne vodi samo u prošlost, njezinim upoznavanjem i predstavljanjem prikazujemo i oživljavamo dio nasljeđa, prenosimo ga na mlade naraštaje. Povezujemo naraštaje, povezujemo pripadnike naše zajednice. Već desetak godina primjerno to čine šokački Hrvati u Mohaču, koji su tradicije i običaje presadili u suvremeni život. Zahvaljujući upravo mohačkoj šokačkoj čitaonici uz pokladne buše, koje su postale velika gradska manifestacija i turistička zanimljivost, imaju još dvije ljetne priredbe čiji se dobar glas širi sve dalje. Jedna je tradicijsko pranje na Dunavu koje iz godine u godinu okuplja pripadnike šokačkohrvatske zajednice oživljavanjem dunavskog pranja rublja. Povorka koju predvode članovi Udruge šokačka čitaonica s praćcima, lužnicama i obramenicama te u izvornim narodnim nošnjama odlazi na šokačku skelu i prikazuje kako se nekad pralo na Dunavu, a sve završava folklornim programom. Međutim, što je još važnije i ljepše, na pranje se okupljaju svi naraštaji, čak i cijele obitelji, što je najljepši primjer kako predati mladima bogatstvo naših starih. Tri naraštaja rade zajedno i za jedno. Jedni koji su nekad živjeli tradiciju, drugi koji još pamte, a treći kojima se prenosi i koji će je njegovati u budućnosti. Uistinu je nevjerojatan i veličanstven osjećaj vidjeti tri naraštaja – djedove, bake, sinove, kćeri i unuke – kako zajedno oživljavaju ono što je već gotovo palo u zaborav. Pokazuju nam primjer kako prenijeti na mlade sve ono čime su nas zadužili naši predci.

S. B.

GLASNIKOV TJEDAN

„Tih je dana Zagreb bio mjesto susreta, razmjene iskustava i novih spoznaja koje će sudionici moći koristiti za dobrobit svojih zajednica.“

Posljednji tjedan u svibnju od ove će se godine, u skladu s odlukom Hrvatskog sabora, obilježavati kao Tjedan Hrvata izvan Republike Hrvatske. Ove godine od 25. do 31. svibnja nizom kulturnih, društvenih i edukativnih aktivnosti i događanja organiziranih u Zagrebu i okolici održan je prvi Tjedan kojim se željelo pokazati kako je hrvatski narod jedan, bez obzira na to gdje živi. Državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas naglasio je kako je Tjedan pokrenut da se sustavno, sadržajno i simbolički stavi u fokus hrvatski narod u cjelini uz predstavljanje Hrvata koji žive izvan hrvatskih nacionalnih granica: hrvatsko iseljeništvo u brojnim državama svijeta i njihove potomke, povratnike i nove useljenike, Hrvate u Bosni i Hercegovini te pripadnike hrvatske nacionalne manjine u 12 europskih država.

Tjedan je otvoren u Hrvatskoj matici iseljenika izložbom, glazbenim programom i recitalom u izvedbi studenata Hrvata izvan Republike Hrvatske te govorom hrvatskog premijera Andreja Plenkovića. Izložbe, prikazivanje filmova, kazališne predstave, predstavljanje knjiga, kulturne i folklorne baštine u interpretaciji brojnih izvođača iz Hrvatske i iz redova Hrvata izvan Republike Hrvatske obilježili su Tjedan kao prostor susreta, dijaloga, vidljivosti i priznanja doprinosa Hrvata izvan Hrvatske te jačanja zajedništva i povezanosti hrvatskog naroda.

Na Europskom trgu, u samom središtu Zagreba, predstavljena je bogata kulturna i tradicijska baština Hrvata izvan Republike Hrvatske glazbenim, edukativnim i zabavnim programima pod nazivom „Šetnica kulture Hrvata izvan Republike Hrvatske“.

Održani su brojni okrugli stolovi, znanstveni programi, javne rasprave, tematska sjednica saborskog Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske te prva sjednica četvrtog saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske

za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Tih je dana Zagreb bio mjesto susreta, razmjene iskustava i novih spoznaja koje će sudionici moći koristiti za dobrobit svojih zajednica.

Govorilo se o sportu i Hrvatima izvan Republike Hrvatske, o kulturi, jeziku i identitetu Hrvata izvan Republike Hrvatske, o biomedicini, medijima Hrvata izvan Republike Hrvatske te o kapitalu povratnika i useljenika iz hrvatskog iseljeništva i novim migracijskim trendovima.

Festival hrvatskog zajedništva zatvoren je 31. svibnja slanjem pisama i razglednica s prigodnom poštanskom markom „Tjedan Hrvata izvan Republike Hrvatske“.

Od sudionika iz Mađarske koncert su održali Ženska vokalna skupina „Biser“ iz Unde i Tamburaški sastav „Koprive“ iz Petrova Sela. Na Šetnici kulture predstavili su se Neprofitno poduzeće Croatica, Đuro Jakšić s bušarskim rekvizitima i Zoltán Horváth s eno-gastronomskom ponudom. Hrvatsko kazalište izvelo je kazališnu predstavu „Čaruga“.

Na okruglom stolu „Hrvati u susjednim državama: izazovi i perspektive“ kao panelist sudjelovao je glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivan Gugan, koji je kao član Savjeta Vlade Republike Hrvatske s Andrijom Handlerom sudjelovao i na tematskoj sjednici saborskog Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske te na prvoj sjednici četvrtog saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Na okruglom stolu „Mediji Hrvata izvan Republike Hrvatske“ sudjelovale su ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin i glavna urednica Hrvatskog glasnika Branka Pavić Blažetin, dok su u radionici projekta „Igračka u srcu“ u Hrvatskoj matici iseljenika sudjelovala djeca Folklorne grupe Koljnof.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

HRVATSKI GLASNIK

KOLJNOF – Seoska kuća je otvorena 1987. ljeta, odonda je vrime napravilo svoje na zgradi, zato je Seoska samouprava mislila da će se naticati za obnovu potrebna materijalna sredstva. Djela su završena i 19. novembra, subotu, je posvećen obnovljen muzej koji će u budućnosti znamda nastati i obljubljeno mjesto omladinskih sastankov.

SRIDNJE GRADIŠĆE – U organizaciji gospodina Stipe Pojatina, politologa i zamjenika pročelnika u zagrebačkom Gradskom uredu za kulturu, na dvodnevnom sadržajnom izletu u Hrvatskoj će moći diozimatiti blizu 50 ljudi različitih generacijov iz Unde, Hrvatskoga Židana, Kisega. Kako je rekla Marija Fülöp-Huljev ka je zadužena na gradišćanskoj strani za priredjivanje ovoga putovanja, 19. novembra, subotu, su se rano jutro ganuli u Zagreb, gdje ih je čekao već turistički peljač za upoznavanje gradske znamenitosti. Uvečer u Kazališću komedija pogledali se mjuzikl Aida, koji je vjerojatno bijo veliki doživljaj za sve Gradišćance. Drugi dan je na programu posjet hodočasno mjestu Marije Bistrice.

HERCEŠKO (FERTŐD) – Prik Umočanke Zsuzsanne Buzás-Horváth, doravateljica mjesne sridnje škole Aladára Porpáczyja, 25. novembra, petak, u ovoj školi u okviru projekta „Svitski jerb – Niuzaljsko jezero“ prikazat će se šarena kultura deset naselj na obali spomenute lokve. Pokidob simo sliši i Umok i njevo hrvatsko stanovništvo, prik narodne nošnje, muzike, tancev, narodnih glazbalov HKD Kajkavci približit će dijakom hrvatsku kulturu, predmetno i folklorno bogatstvo ovde živeće narodne grupe. Na protulice u nastavku programa se očekuje izložba, rukotvome djelaonice, djelo u šest projektnih grupa na temu „Kruh naš svakidanj“, a iz tiska Croatice će izajti i knjiga *Őrókségünk a Fertő-táj*. Autorica je jur spomenuta Umočanka.

SAMBOTEL – Sridnja stručna škola *Boldizsára Horvátha* je 9. novembra, srijedu, priredila naticanje na temu *Zemlje u Europi*. Na poziv Kristine Glavanič, nastavnice nimškoga i hrvatskoga jezika, su na priredbi sudjelovali i petroviski tamburaši, kot i tancoši da bi u plesačnici pokazali zainteresiranim nekoliko osnovnih korakov. Uza to su se mogli ovde kušati i specijalna jila narodnih grup, a i izložba je govorila o koloritu našega kontinenta.

13. Državno i regionalno kvalificiranje narodne muzike u Juri Zlatni uspjeh umočkih tamburašev, zvanaredne, pohvalne produkcije bizonjskoga Jorgovana i koljnofskih Gorancev

Pozlaćeni tamburaški sastav HKD Kajkavci iz Umoka

Mišani zbor Jorgovan iz Bizonje

Goranci iz Koljnofa

Županijski kulturni dom u Juri je 6. novembra, nedilju, postao domaćin glazbene priredbe od ranga. Na 13. Državno i regionalno kvalificiranje jačarnih zborov, solistov i sviračev narodne muzike i pjesme je sastavljen žiri od etnografa dr. Ernőa Barsajja, pjevačice narodne jačke Ilone Budai ter dirigentice zbora i istraživačice narodne glazbe, Anike Fehér. Dopodne u regionalnom naticanju je svoje znanje pokazalo i stavilo na mirilo 17 grup, guslači, vokalisti, korusi, med njimi su bili i naši Hrvati iz Jursko-mošonsko-šopronske županije. Mišani zbor *Jorgovan* iz Bizonje, pod peljanjem dirigenta Géze Salczera, tijekom deset minut je predstavio izabrani buket gradišćanskih jačak. Prekrasna narodna nošnja, većglasno prezgrišno pjevanje je oćaralo ne samo troćlani žiri nego i publiku, pa su za nastupom jačkarom predani i različiti pozivi iz ugarskih naselj. Na najveće veselje samih članov, kih 26 pjevačev, Jorgovanova produkcija je dobila odličnu ocjenu, ka je pažnje vridna i zato jer relativno mladi zbor u ovom sastavu prvi put je sudjelovao na takovom kvalificiranju. Ovu zadaću su si zeli i koljnofski svirači

Goranci, ki su svoj prvi nastup imali pred javnosti u ljeti, na 30-ljetnom jubijelu koljnofskoga tamburicanja. Tamburaški sastav dirigira Attila Walter, a njev nastup je bio pohvale vridan na ovom ocjenjivanju. Gdo je ovput u regionalnom naticanju dostao pohvalnu ili odličnu ocjenu, kljetu se more ganuti jur na državnom naticanju. U ovoj kategoriji nediljno otpodne je žiri mogao ćuti devet jačarnih krugov, solistov takaj, a i muzičarov, a med njimi i naš ansambl iz Umoka. Tamburaški sastav HKD *Kajkavci* šesto ljevo svira skupa pod vodstvom Koljnofca Janoša Salmera i prez sumlje je jedan od najkvalitetnijih orkestron u Gradišću. Lani su tamburaši izdali i vlašću CD-ploću pod naslovom *Slatke tajne*. Prva novembarska nedilja je bila i za kotrige slatka i svećana, a razlog za preskrasno veselje je bila zlatna kvalifikacija. Bravurozni rezultati još jednoć su pokazali kako se uspješno i na vrlo visokom nivou njeguju hrvatske glazbene i folklorne tradicije u Gradišću. Gratuliramo Bizonjcem, Koljnofcem i Umočanom ter željimo još slične radosti, zvanaredne učinke i zlatne minute!

-Tiho-

SKUPŠTINA HDS-A U SANTOVU

Za novog predsjednika izabran Silvestar Balić

U skladu s odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave sazvana je redovita sjednica skupštine koja je održana 16. svibnja u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu. Nakon odlaska Ivana Gugana, koji je izabran za parlamentarnog glasnogovornika Hrvata u Mađarskoj, najvažnija točka dnevnoga reda bio je izbor predsjednika Hrvatske državne samouprave. Kao jedinog predloženog kandidata skupština je na prijedlog zamjenice predsjednika Angele Šokac Marković javnim glasanjem jednoglasno izabrala dr. Silvestra Balića. U nastavku sjednice usvojene su odluke o rebalansu proračuna za 2026. godinu, pokretanju broja vrtićkih skupina, školskih razreda i skupina nastave vjeronauka i etike u odgojno-nastavnoj godini 2026./2027. u ustanovama u održavanju Hrvatske državne samouprave. Nadalje je bilo riječi o smjernicama za uporabu raspoloživog termina javnog radija i televizije u skladu sa Zakonom o pravima narodnosti br. CLXXIX. iz 2011. godine, reviziji Interregova natječaja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu te o prihvaćanju potpore od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske za projekt „Potpora za rad Hrvatskog kazališta u Pečuhu“. Skupština je primila na znanje i izvješće predsjednika o pripremama Državnog hodočašća Hrvata u Mađarskoj u Drvljancima.

Izmjena i dopuna pismeno predloženog dnevnog reda

Prije sjednice odvojeno su zasjedali i skupštinski Odbori na teme naznačene u dnevnom redu. Kako je Ivan Gugan izabran za parlamentarnog glasnogovornika Hrvata u Mađarskoj i kako je njegov mandat člana skupštine HDS-a prestao, do izbora novoga predsjednika sjednicom je predsjedala zamjenica predsjednika Angela Šokac Marković. Otvarajući sjednicu, zahvalila je nazočnim skupštinarima na odazivu. Budući da se na poziv odazvalo 19 od 31 skupštinar, utvrdila je potreban kvorum i nakon toga predložila dopunu i izmjenu pismeno predloženog dnevnog reda prema sljedećem: 2. Izbor predsjednika i odluka o primanjima i godišnjem odmoru predsjednika HDS-a za 2026. godinu, 3. Usvajanje odluke o smjernicama korištenja raspoloživog termina javnog radija i televizije u skladu sa Zakonom o pravima narodnosti br. CLXXIX. iz 2011. godine, 4. Revizija Interreg natječaja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu, 5. Izbor članova u Odbor za gospodarstvo, financije i nadzor te u Odbor za vjerska pitanja, 6. Prihvaćanje potpore od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske za projekt „Potpora za rad Hrvatskog kazališta u Pečuhu“. Uz navedene dopune daljnji dnevni red ostao je nepromijenjen prema sljedećem: 8. Rebalans proračuna Hrvatske državne samouprave, Ureda i institucija za 2026. godinu, 9. Usvajanje odluke o mogućem broju vrtićkih skupina u Hrvatskom

Za predsjednika Skupštine HDS-a izabran je Silvestar Balić

vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu Santovo u pedagoškoj godini 2026./2027., 10. Usvajanje odluke o mogućem broju vrtićkih skupina u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže u pedagoškoj godini 2026./2027., 11. Usvajanje odluke o mogućem broju vrtićkih skupina u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i gimnaziji Mate Meršića Miloradića u pedagoškoj godini 2026./2027., 12. Usvajanje odluke o mogućem broju razreda u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu Santovo u školskoj godini 2026./2027., 13. Usvajanje odluke o mogućem broju razreda u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže u školskoj godini 2026./2027., 14. Usvajanje odluke o mogućem broju razreda u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i gimnaziji Mate Meršića Miloradića u školskoj godini 2026./2027., 15. Usvajanje odluke o broju

skupina nastave vjeronauka i etike u školskoj godini 2026./2027. u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu Santovo, 16. Usvajanje odluke o broju skupina nastave vjeronauka i etike u školskoj godini 2026./2027. u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže, 17. Usvajanje odluke o broju skupina nastave vjeronauka i etike u školskoj godini 2026./2027. u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i gimnaziji Mate Meršića Miloradića, 18. Pripreme Državnog hodočašća Hrvata u Mađarskoj, 19. Razno. Bez drugih prijedloga i primjedbi skupština je jednoglasno prihvatila predloženu dopunu i izmjene redosljedna točaka dnevnoga reda.

Nakon prihvaćanja dnevnog reda zamjenica predsjednika HDS-a srdačno je pozdravila parlamentarnog glasnogovornika Hrvata u Mađarskoj Ivana Gugana, predsjednika SHM-a Josu Ostrogonca te voditeljice ustanova i predstavnike medija poželjivši svima dobrodošlicu.

Izvješće zamjenice predsjednika o radu u prijelaznom razdoblju

Budući da nije bilo drugih primjedbi ni prijedloga, uz zahvalu svim djelatnicima Ureda na predanom radu u prijelaznom razdoblju bez predsjednika skupština je jednoglasnom odlukom prihvatila Izvješće zamjenice predsjednika o radu između dvaju zasjedanja Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje su bili ovlašteni predsjednik, zamjenica predsjednika ili odbori.

Izbor novoga predsjednika

Kako je naglasila zamjenica predsjednika Angela Šokac Marković, uslijedila je najvažnija točka dnevnoga reda: izbor novoga predsjednika. Budući da drugih prijedloga nije bilo, zamjenica predsjednika Angela Šokac Marković predložila je Silvestra Balića, koji se primio kandidature. Iako su svi dobili njegov dopis, ona je izdvojila iz njegova dopisa, kako je kazala, ono najvažnije i ono što joj se najviše sviđa, a to je da je kao jedan od najvažnijih ciljeva u budućem radu istaknuo zajedništvo. Kako je dodala, to nam je prijeko potrebno. „U tome stojimo iza njega i može računati na našu pomoć i potporu“, zaključila je Angela Šokac Marković rekavši da će vodstvo HDS-a sigurno doći u dobre ruke. Budući da se dr. Silvestar Balić primio kandidature za predsjednika, skupština je bez rasprave prihvatila prijedlog. S obzirom na to da drugih prijedloga nije bilo, skupština je javnim glasanjem kao jedinog kandidata jednoglasno izabrala dr. Silvestra Balića za predsjednika Hrvatske državne samouprave. Odluka je popraćena pljeskom nazočnih.

Prihvaćena primanja i godišnji odmor predsjednika

Na prijedlog Odbora za financije skupština je u okviru spomenutog dnevnoga reda bez rasprave uz jedan suzdržani glas jednoglasno usvojila odluku o primanjima predsjednika – mjesečnu plaću od 1 500 000 forinti i dodatno naknadu za troškove u iznosu od 15 % mjesečne plaće. Zatim je uz jedan suzdržan glas usvojila i odluku o naknadi za topli obrok uz godišnji iznos od 400 000 forinti (za ovu godinu proporcionalno od 16. svibnja do 31. prosinca).

Predsjedanje preuzeo dr. Silvestar Balić, novoizabrani predsjednik HDS-a

Nakon što je preuzeo predsjedanje sjednicom, Silvestar Balić ukratko je zahvalio na povjerenju među ostalim naglasivši kako osjeća teret koji je naveo i u svojem pismenom obraćanju članovima skupštine. „Iznimna je čast obnašati ovu dužnost, ali sam svjestan i velike odgovornosti i tijekom svog mandata postupit ću savjesno i po mom najboljem znanju. Zahvaljujem svima koji su mi pomogli na tom putu i nadam se budućoj suradnji sa svim predstavnicima hrvatske zajednice.“

Istaknuo je kako puno toga mora naučiti i obaviti potrebne razgovore jer je velika ustanovna mreža s puno ljudi, djece, obitelji... Nakon uvodnih riječi predsjednik dr. Silvestar Balić naznačio je plan godišnjeg

odmora za preostali dio godine od 25 dana, koji je skupština bez rasprave jednoglasno prihvatila. Glede svojega statusa, budući da je bio zaposlenik Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, naglasio je kako je od svojeg poslodavca tražio da prijeđe u pasivan status, što je poslodavac prihvatio. Stoga je njegov status nakon izbora za predsjednika HDS-a (od ponedjeljka 18. svibnja) deaktiviran. S obzirom na to da je bio i zamjenik načelnice Salante, najavio je kako će dati ostavku na tu dužnost i odreći se mandata zastupnika.

Odluka o smjernicama za uporabu raspoloživog termina javnog radija i televizije u skladu sa Zakonom

Uslijedila je rasprava o Usvajanju odluke o smjernicama korištenja raspoloživog termina javnog radija i televizije u skladu sa Zakonom o pravima narodnosti br. CLXXIX. iz 2011. godine. Kako je istaknuo predsjednik Balić, prema primjedbi Državnog ureda za reviziju (ÁSZ) odluka o tome već je trebala biti usvojena, stoga trebaju ispuniti zakonsku obvezu i nadoknaditi propust, a ona se tiče radija i televizije Hrvatske redakcije MTVA-a. Uz manju usmenu dopunu predsjednika, među ostalim da se precizira kako pri praćenju događaja i uređivanja emisija nije riječ o priredbama koje organizira HDS, nego o priredbama državnog karaktera, skupština je prema dopunjenom pismenom prijedlogu bez rasprave i drugih prijedloga jednoglasno usvojila odluku o Smjernicama korištenja raspoloživog termina radija i televizije. Smjernice sadržavaju osnovna načela, sadržajne prioritete, način uporabe raspoloživog termina te nadzor i izvješće o radu.

Revizija Interregova natječaja Hrvatske škole u Pečuhu

U dnevni red uvrštena je i Revizija Interregova natječaja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu u Pečuhu. Prema riječima predsjednika Hrvatska škola u Pečuhu predala je prijavu na državni natječaj i dobila potporu. Zapravo projekt je već počeo, a javili su se neki financijski i strukturni problemi oko provedbe. Kako je uz ostalo istaknuo, svi koji su radili takve projekte znaju da su dosta komplicirani. Na prijedlog Odbora za gospodarstvo i financije ekonomat Ureda

Dio nazočnih zastupnika i građana

HDS-a i vodstvo Hrvatske škole razmotrili su stanje. Na prijedlog spomenutog Odbora skupština je bez rasprave jednoglasno prihvatila da se ovlasti Odbor na daljnje pregovore s održavateljem i ustanovom, da se pregleda provedba kako bi se razjasnili i precizirali detalji natječaja te da odluči trebali nastaviti s projektom ili odustati od njega. Posrijedi je 30 milijuna forinti i postoji nekakav financijski rizik, a uskoro dolazi novi ravnatelj, dodao je predsjednik Balić. Nakon toga uz usmenu dopunu predsjednika skupština je bez rasprave i jednoglasno usvojila odluku o reviziji.

O izboru novih članova Odbora

U vezi s izborom članova u Odbor za gospodarstvo, financije i nadzor te u Odbor za vjerska pitanja predsjednik Balić uz ostalo je naglasio kako je o tome bilo riječi već na prijašnjim skupštinama. Neki Odbori funkcioniraju s parnim brojem članova, što nije dobro za donošenje odluka, odnosno može onemogućiti odlučivanje. Odlaskom Ivana Gugana upražnjeno je jedno mjesto u skupštini, a očekuju se i druge promjene jer će se mjesta odreći i ravnatelj Hrvatske škole u Pečuhu. Na primjedbu Državnog ureda skupština je dobila odgodu dok se nakon parlamentarnih izbora ne popuni broj članova skupštine. Trenutačno ima samo 30 članova, što će pasti i na manje, a očekuje se da bi taj proces mogao završiti negdje do jesenske skupštine. Stoga je na prijedlog predsjednika Balića skupština jednoglasno prihvatila da se ova točka dnevnoga reda odgodi do sljedeće skupštine, kad se o tome bude moglo odlučivati.

Prihvaćanje potpore za rad Hrvatskog kazališta u Pečuhu

Na dnevni red stavljeno je i Prihvaćanje potpore Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske za projekt „Potpora za rad Hrvatskog kazališta u Pečuhu“. Kako je naglasio dr. Balić, Hrvatska već godinama kao strateški projekt financira

Dio nazočnih

djelovanje Hrvatskog kazališta u Pečuhu. Za ovu godinu dobili su potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske u iznosu od 100 000 eura, a s obzirom na to da je taj iznos doznačen na račun HDS-a, predložio je prihvaćanje potpore. Na prijedlog Odbora za gospodarstvo i financije skupština je bez rasprave usvojila odluku o prihvaćanju spomenute potpore koja prema tečaju iznosi oko 34 000 000 forinti.

Uslijedilo je prihvaćanje Rebalansa proračuna za 2026. godinu, koji je bio nužan zbog spomenute potpore za rad Hrvatskog kazališta kao i zbog uvrštenja proračunske potpore za javno obrazovanje dospjele na temelju izmijenjene odluke o normativi za 2026. godinu, nadalje zbog uključivanja ustanovnih prihoda u odobrena sredstva te zbog preraspodjele između stavki unutar samouprave i institucija. Budući da nije bilo drugih prijedloga ni primjedbi, skupština je bez rasprave jednoglasno usvojila odluku o rebalansu proračuna za 2026. godinu s prihodima od 3 118 710 088 Ft i rashodima od 3 569 375 055 Ft uz proračunski deficit od 450 664 967 Ft koji će se financirati od ostatka novca od prošle godine u iznosu od 528 664 967 Ft. Ciljna zaliha (*céltartalék*) prihvaćena je sa 71 437 650 Ft, a opća zaliha s 21 500 000 Ft.

Odluke o pokretanju vrtičkih skupina, školskih razreda te skupina s nastavom vjeronauka i etike u odgojno-obrazovnim ustanovama HDS-a

U nastavku sjednice usvojene su odluke o pokretanju broja vrtičkih skupina, školskih razreda i skupina s nastavom vjeronauka i etike u odgojno-nastavnoj godini 2026./2027. u ustanovama u održavanju Hrvatske državne samouprave. Na prijedlog Odbora za odgoj i obrazovanje skupština je prema pismenom prijedlogu bez rasprave jednoglasnom odlukom nazočnih usvojila odluku o pokretanju broja skupina posebno za svaku ustanovu za vrtiće, osnovne škole i gimnazije. Prema molbi ravnatelja ustanova,

a na prijedlog Odbora za odgoj i obrazovanje, skupština je bez rasprave jednoglasno prihvatila odluku o pokretanju broja skupina prema sljedećem. U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu Santovo u pedagoškoj godini 2026./2027. pokreću se tri vrtičke

skupine. Upisano je devet mališana, ali se do rujna očekuje još nekoliko koji će napuniti tri godine. U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krležu u pedagoškoj godini 2026./2027. pokreću se četiri vrtičke skupine. Upisano je 18 djece. Trenutačno je broj djece u velikoj skupini 37, od njih će 25 upisati prvi razred u školi. U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i gimnaziji Mate Meršića Miloradića u pedagoškoj godini 2026./2027. pokreću se dvije vrtičke skupine, upisano je desetero djece, ali će do rujna biti još djece. Ukupno će imati 41 dijete. U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu Santovo u školskoj godini 2026./2027. pokreće se osam razreda, a u 1. razred upisano je 15 prvša. U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krležu u školskoj godini 2026./2027. upisano je 35 prvša, pokrenut će dva prva razreda. Jedan 8. razred izlazi, a uz dva prva razreda pokreće se ukupno 14 razreda. U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i gimnaziji Mate Meršića Miloradića u školskoj godini 2026./2027. pokreće se jedan prvi razred s 19 upisanih, ukupno osam razreda. Nadalje, usvojene su i odluke o broju skupina s nastavom vjeronauka i etike u školskoj godini 2026./2027. U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu Santovo, Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krležu u Pečuhu i Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i gimnaziji Mate Meršića Miloradića pokreće se u svakom razredu po jedna skupina vjeronauka i jedna etike, dakle ukupno osam skupina vjeronauka i osam etike.

Izvjeshće o pripremama Državnog hrvatskog hodočašća u Drvljancima

U okviru posljednje točke dnevnoga reda predsjednik HDS-a dr. Silvestar Balić izvjestio je skupštinare o pripremama Državnog hodočašća Hrvata u Mađarskoj, koje će se održati ove godine održati u Drvljancima u petak 12. lipnja, na blagdan Presvetog Srca Isusova, u organizaciji s HDS-ovom ustanovom

Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“ u Martincima. Upućeni su pozivi županijskim hrvatskim samoupravama, pripreme su počele, a prijave su u tijeku. Misa počinje u 11 sati ispred kapelice, a u organizaciju je uključena i mjesna Župa Martinci s Ilijom Čuzdijem. Zamolio je sve da jave točan broj sudionika iz svojih regija. U tijeku je i organiziranje svećenika koji će predvoditi i suslužiti misno slavlje. U četvrtak 21. bit će organiziran sastanak regionalnih predstavnika na licu mjesta. Skupština je jednoglasno primila na znanje izvješće predsjednika o pripremama državnog hrvatskog hodočašća.

Pod točkom Razno: o planu Interpretacijskog centra Hrvata u Mađarskoj

Pod točkom Razno predsjednik dr. Balić izvjestio je nazočne o projektu Interpretacijskog centra Hrvata u Mađarskoj u Pečuhu u dijelu zgrade Collegiuma Croaticuma, zapravo potkrovlju. Sklopljen je ugovor s jednom tvrtkom iz Osijeka o izradi i izvedbi planova za stalni postav „muzeja“. Kako je uz ostalo kazao, nije lako odlučiti što će biti sadržaj postava na ograničenom prostoru za tako široko područje koje obuhvaća sve regije Hrvata u Mađarskoj. Planira se predstaviti regije, područja književnosti, jezika, kulture, tradicija, što nije lako na svega 150 m². Velik je to izazov i za HDS i za tvrtku koja će izraditi planove. S tim u vezi u tijeku su dogovori s domaćim stručnjacima o tome na koji se način može predstaviti prošlost, sadašnjost, pa i budućnost Hrvata u Mađarskoj. Zatražio je i prijedloge za naziv tog izložbenog prostora. Bilo je više ideja i unutar zajednice, a tražili su i prijedlog tvrtke koja će izraditi planove. Došlo se do naziva „Život i baština – interpretacijski centar Hrvata u Mađarskoj“. Zamolio je za druge prijedloge koje bi trebalo dostaviti ovih dana jer se planovi izrađuju, u tijeku je proklamiranje. Trebalo bi biti gotovo negdje do sredine ljeta, nakon čega može početi sama izgradnja i uređivanje. Budući da drugih prijedloga i primjedbi nije bilo, dr. Silvestar Balić još je jednom svima zahvalio na ukazanom povjerenju te zaključio sjednicu. Pritom je zahvalio i zamjenici predsjednika Angeli Šokac Marković na predanom radu u ovom, kako je kazao, turbulentnom desetodnevnom predizbornom razdoblju. Dodao je kako i dalje računa na njezinu pomoć i na njezino iskustvo u predstojeće tri godine. Ujedno je najavio popodnevnu svečanost u povodu obilježavanja Dana hrvatskog školstva i 80. obljetnice hrvatskog školstva u Mađarskoj te Hrvatske škole u Santovu.

S. B.

IX. Hrvatski državni tamburaški festival održan u Baji

U organizaciji Hrvatske državne samouprave i Kulturnog centra bačkih Hrvata u subotu 9. svibnja u Baji je priređen IX. Hrvatski državni tamburaški festival. Priredba Hrvatske državne samouprave svake se godine organizira u Bačkoj, a okuplja tamburaške sastave hrvatskih regija u Mađarskoj. Nastupilo je pet hrvatskih orkestara iz Bačke, Baranje, Pomurja i Gradišća, a nakon koncerta hrvatski bal svirao je domaći Orkestar „Bačka“. Dvorana je lijepo okićena i uljepšana prigodnom izložbom domaćina s fotografijama i narodnom nošnjom bačkih Hrvata.

Nakon prošlogodišnjeg državnog festivala, koji je iznimno održan u Gari, ove godine ponovno je priređen u Baji. S obzirom na godišnju Skupštinu Saveza Hrvata u Mađarskoj, koja je istoga dana održana u baranjskoj Salanti, ove godine okupilo se nešto manje ljudi iz drugih regija, a najviše ih je bilo iz Bačke, Baje i okolnih naselja.

TS „Danubia“ iz Čikuzde (Bačka)

Svojom nazočnošću priredbu su uveličali predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac Marković, nekolicina zastupnika državne i županijske hrvatske samouprave te predsjednici i zastupnici mjesnih hrvatskih samouprava, ustanova i kulturnih društava.

Pomurski tamburaši iz Velike Kaniže (Pomurje)

U velikoj dvorani mjesnog Doma kulture u ime grada domaćina sudionike i posjetitelje srdačno je pozdravila gradska vijećnica Jutka Poljak. Naglasila je uz ostalo kako je Baja višenacionalan grad, a jedna od najaktivnijih upravo je hrvatska zajednica. Pritom je prenijela i pozdrave gradonačelnice dr. Bernadett Bari, a kako je kazala, ova važna državna hrvatska priredba pronosi dobar glas o Baji. Ova je godina posebna jer će grad Baja obilježiti 330. obljetnicu proglašenja slobodnim trgovašnim gradom, stoga će cijela godina proteći u slavljeničkom ozračju. Ove godine obilježit će i 60. godišnjicu prijateljske suradnje s gradom Somborom, 30. obljetnicu Bajske

TS „Židanci“ iz Hrvatskoga Židana (Gradišće)

fišijade, 20. godišnjicu prijateljske suradnje s Labinom te 10. godišnjicu suradnje s Biogradom na Moru. Ujedno je zahvalila Kulturnom centru bačkih Hrvata i ravnatelju Mladenu Filakoviću te Hrvatskoj samoupravi Baje i predsjednici Angeli Šokac Marković na uspješnoj organizaciji, a posjetiteljima je poželjela dobru zabavu.

Uzvanici i gosti

Nakon otvorenja zamjenica ravnatelja Kulturnog centra bačkih Hrvata i voditeljica programa Estera Bogardi najavila je koncert tamburaških sastava koje je ukratko i predstavila. Ove godine nastupilo je pet hrvatskih tamburaških sastava iz Mađarske – Orkestar „Čabar“ iz Baje, TS „Danubia“ iz Čikuzde, TS „Židanci“ iz Hrvatskoga Židana, „Pomurski tamburaši“ iz Velike Kaniže i TS „Misija“ iz Pečuha, koji su se predstavili prepoznatljivim melodijama svojega kraja i drugim hrvatskim uspješnicama. Mogli smo uživati u tamburaškim melodijama i pjesmi naših Hrvata iz raznih krajeva Mađarske s mladim nadarenim solistima koji su uistinu oduševili. Uslijedila je zajednička večera, a priredba je nastavljena hrvatskom plesačnicom uz domaći Orkestar „Čabar“, koji će ove godine obilježiti 40. obljetnicu osnutka i kontinuiranog rada. Njima su se priključili i neki članovi drugih sastava.

Priredba je ostvarena uz potporu Fonda „Gábor Bethlen“ i Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

S. B.

Promocija slikovnog rječnika „Moje prve riči” u Petrovu Selu

U zajedničkoj organizaciji tjednika „Hrvatske novine” te Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra 17. travnja 2026. u Petrovu Selu održano je predstavljanje četverojezičnog slikovnog rječnika „Moje prve riči”, koji je objavljen u izdanju Hrvatskog štamparskog društva.

Program je održan u Hrvatsko-mađarskoj dvojezičnoj narodnosnoj osnovnoj školi u Petrovu Selu, a sudionike je na početku programa pozdravila ravnateljica Ana Škrapić.

Sudionici su u sklopu kratke radionice imali priliku iznijeti prijedloge i preporuke za buduće generacije, ali i za očuvanje identiteta gradišćanskih Hrvata.

Program je zaključen plesnom radionicom koju je vodila Martina Korlath, voditeljica plesne skupine iz Koljnofa. Tijekom radionice sudionici su upoznati s raznolikim dječjim plesovima i igrama.

Program je otvorila Zsanett Vörös

Okupljeni pedagozi

Program je svečano otvorila Zsanett Vörös, voditeljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra.

Događanju su nazočili učitelji, odgojitelji te voditelji vrtića i škola u Gradišću i učitelji iz škola u Zali.

Poslijepodnevni program završen je dječjim festivalom „Cvrčak” na kojem se predstavilo osam škola i folklornih skupina.

Program je pružio vrijednu priliku za upoznavanje s novim publikacijama, razmjenu stručnih iskustava te jačanje suradnje među odgojno-obrazovnim institucijama.

metodikahr.hu

Tereza Grandić predstavila je izdanje

Knjigu je predstavila Tereza Grandić, koordinatorica izdanja, koja je u svojem izlaganju istaknula široke mogućnosti primjene ovog slikovnog rječnika u odgojno-obrazovnom procesu.

Posebno je naglašena njegova upotrebljivost u vrtićima i školama – od razvoja govora i pripovijedanja preko vježbanja razumijevanja teksta i proširivanja rječnika do poticanja čitanja, učenja i kreativnih aktivnosti uz različite didaktičke igre.

U nastavku programa Ingrid Klemensits, suradnica Hrvatskih novina, predstavila je dječje stranice novina istaknuvši njihovu važnost. Kreativni i interaktivni zadatci mogu znatno doprinijeti motivaciji učenika u procesu usvajanja jezika.

TRENUTAK ZA PJESMU

Svi ljudi

*Svi ljudi nose neku bol u sebi.
Jedni se razotkre, pokažu je svakom,
drugi priznat neće niti samom sebi,
da oko njih stalno ona lebdi zrakom.
Sasvim male, sitne, često to su boli.
Provlače se dušom, što izranjena tugom,
tišinu traži i nikoga ne voli
da uza se ima i da zove drugom.*

Oto Šolc

Dezső Kosztolányi na hrvatskom jeziku

O knjizi „Ševa”

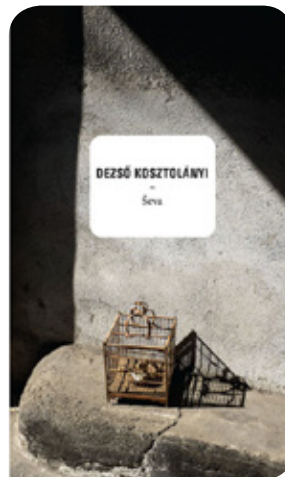
Roman „Ševa” (1924.), remek-djelo mađarske književnosti, klasični je portret života u provinciji Austro-Ugarske Monarhije koncem 19. stoljeća, konkretno, u blago literarno zabašurenoj Subotici u kojoj je autor rođen.

Priča se usredotočuje na jedan izvanredan tjedan u inače monotonim životima postarijeg bračnog para. Njihova nelijepa i nedruštvena tridesetpetogodišnja kći, usidjelica kojoj je nadimak Ševa, prvi put u životu odlazi na ljetne praznike kod rodbine. Roditelji, čiji se cijeli život vrti oko kćeri, isprva su shrvani zbog njezine odsutnosti, no malo-pomalo iznova otkrivaju užitke i razbibrigu života u malom gradu. Počinju činiti stvari koje nisu iskusili godinama: jedu u restoranima (koje Ševa mrzi), idu u kazalište, troše novac na sebe, otac se prepušta kartanju i pijančevanju, majka se dotjeruje za izlaske i ponovno svira klavir nakon višegodišnje pauze... Knjigu je na hrvatski jezik prevela Kristina Peternai Andrić, a izašla je u nakladi Disputa 2017. godine.

O knjizi „Anna Édes”

Radnja romana „Anna Édes” odvija se u Budimpešti nakon Prvog svjetskog rata. Počinje slomom Mađarske

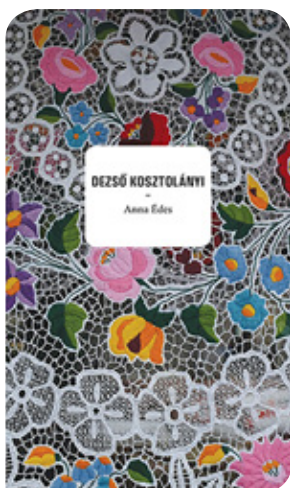
Sovjetske Republike u srpnju 1919., a završava 1922. godine. Glavni je lik Anna Édes, mlada i čestita seljanka koja dolazi raditi kao služavka kod Vizyjevih, patološki samoživog para iz više klase koji se svojski trudi poboljšati svoj društveni status u neizvjesnom političkom ozračju. Suprug je zabrinut za sudbinu svoje karijere višeg državnog službenika, a neurotična i posesivna supruga, zadovoljna Anninom gotovo robotskom radišnošću, postaje opsjednuta osiguranjem služavkine lojalnosti psihičkom manipulacijom. Roman opisuje nevolje i iskorištavanja što ih Anna (čije prezime Édes znači 'slatka') trpi od svojih gazda i raspuštenog nećaka Vizyjevih, ali i svojeg ujaka Ficсора, kućepazitelja kojemu

služi kao roba za razmjenu ne bi li se nakon smjene režima iskupio za nepodobnu političku prošlost. Nemogućnost da s njima uspostavi i najmanju emocionalnu povezanost rezultirat će „zločinom iz strasti”. Unatoč tragičnim događajima, a sve u skladu s Kosztolányijevom poetikom, svakodnevni život u kojem su komično i tragično isprepleteni do nerazmrsivosti prikazan je iz fo-

kusa zaigranog i ironičnog pripovjedača. Uz profinjen humor dotiču se onodobni tabui i poigrava se stereotipima dovodeći u pitanje različite svjetonazore i ideale. Mađarska je kritika roman čitala u odnosu prema Zločinu i kazni F. M. Dostojevskog, ali i povlačeći paralele između pojedinih likova romana – posebice lika dr. Movisztera i Tolstojevih likova. Godine 1958. Zoltán Fábri prema romanu je režirao zapažen igrani film. Prijevod je načinila Kristina Peternai Andrić, a nakladu potpisuje Disput.

Dezső Kosztolányi (Subotica, 1885. – Budimpešta, 1936.) klasik je mađarske književnosti. Školovao se na Filozofskom fakultetu u Budimpešti i Beču. Javio se i djelovao unutar mađarskog književnog kruga poznatog pod imenom „Nyugat” („Zapad”). Bio je pjesnik, prozaik, esejist, novinar i prevoditelj. Na svim tim područjima ostvario je brojna i vrijedna djela koja je, među ostalima, cijenio Thomas Mann, hvalio Endre Ady, kao uzor isticao Danilo Kiš. U njegovu se opusu, uz već prevedenu zbirku kratkih proza „Kornél Esti” (objavljen u Disputovoj biblioteci 2008. godine), ističu romani koji tematiziraju život u provinciji, dijelom inspirirani njegovom rodom Suboticom: „Pacsirta” („Ševa”) iz 1924. i „Aranysárkány” („Zlatni zmaj”) iz 1925. godine. Roman „Anna Édes” („Édes Anna”, 1926.) spada u vrhunce njegova opusa. Na mađarski je, među ostalim, preveo Shakespeareova, Kiplingova i Valéryjeva djela te poeziju Rainera Marije Rilkea.

Mlada hrvatska nogometašica obara rekorde

Petnaestogodišnja Hrvatica Mia Manna Vám igračica je veljače u Ženskom nogometnom klubu Ferencváros (Ferencvárosi Torna Club) u ekipi U-17.

To je samo jedno od brojnih priznanja koja je osvojila u već dugogodišnjoj karijeri. Počela je igrati nogomet već u vrtiću, a nakon godina provedenih u klubu Vasas prošle je godine radi napretka prešla u FTC. Da nije riječ samo o talentu nego i ustrajnosti i pobjedničkom mentalitetu, svjedoči i to što Mia uz svakodnevne trosatne treninge i utakmice svaki vikend stigne ispuniti školske obaveze te se čak natjecati u kazivanju poezije i proze u HOŠIG-u. I pobijediti i na tome. Na blistavu karijeru ukazuju i riječi njezinih

trenera te činjenica da Mia često igra na utakmicama U-19, s djevojkama starijima od sebe.

Procjena glavnog trenera Pétera Jugovitsa: „Mia je stigla u Fradi ljeti i od prvog dana jako se dobro snašla. Njezina odlučnost i mentalitet su izvanredni. Možete računati na nju i na terenu i izvan njega, vrlo je dobra timska igračica i puno radi. Pravi je motor za momčad, igra svoju ulogu i u obrani i u napadu, gotovo je neumorna. Zaslužuje svoje mjesto u sportu i u školi. Čestitam! Samo tako nastavi, Mia!”

INTERVJU

Mia Manna Vám: „San mi je jednom igrati u Hrvatskoj.”

Razgovarala: Čarna Kršul

Kad si se počela baviti nogometom?

Jako rano, u vrtiću. Kad sam imala šest godina.

Je li se u tvojoj obitelji netko već bavio nogometom?

Nije nitko. Ja sam sama odlučila da se želim baviti nogometom.

Kako si zavoľjela nogomet?

Jedan dan gledala sam na televiziji nogometnu utakmicu i odmah sam pomislila da i ja želim probati igrati. Probala sam i jako mi se sviđjelo.

Gdje si se nastavila baviti nogometom nakon vrtića?

Nakon vrtića, gdje sam igrala u ekipi s dečkima, u osnovnoj školi počela sam igrati u klubu Vasas i ondje ostala sve do svoje 13. godine.

Je li bilo trenutaka kad si pomislila da je teško, da to ipak nije za tebe?

Uvijek sam znala da je to za mene. Razlika je u tome što sam kao manje dijete vidjela to kao hobi. Kad sam postala malo starija, shvatila sam da je nogomet ono čime se ozbiljno želim baviti u životu jer ga jako volim i želim ga igrati.

Kakve si treninge imala u klubu Vasas?

Imala sam treninge tri puta tjedno i jednu utakmicu vikendom. Nakon osam godina provedenih ondje, gdje sam praktički odrasla, svima je bilo jasno da ja moram krenuti dalje ozbiljnijim putem. Kad sam igrala utakmice s dečkima, treneri su rekli: „Fantastično igrač, morat ćeš prijeći u drugi klub.”

Onda si ti prošle godine promijenila klub.

Tako je. Sad sam u FTC-u. Imam treninge svaki dan i jednu utakmicu vikendom.

Kako to uskladiš sa školom?

Teško. Moram i puno učiti. Ako ne bude

uvijek išlo ovako dobro s nogometom, moram imati i drugi plan koji uključuje daljnje visoko školovanje. Tako da i u školi želim biti dobra, ne samo na terenu. Stvarno je teško.

Ti kao sportašica moraš paziti na prehranu.

Da, treneri su mi objasnili da ne smijem jesti brzu hranu. Moram svaki dan jesti bjelančevine, ne smijem jesti u McDonald'su.

Što osjećaš kad igraš nogomet?

To je teško opisati. Kad igram, prisutna sam samo u toj igri, cijelim bićem. Nosi me super osjećaj i velika želja za pobjedom.

Je li istina da si ti u ekipi s dosta starijima igračicama?

Da, igram u U-17 i U-19 s puno starijima cura. Teško je, cure su jako velike.

Kako su tebe primili u ekipu gdje igraju devetnaestogodišnjakinje?

U Fradiju su vidjeli na terenu. Rekli su mi da super igram, da sam iznimno brza i da nemaju puno takvih igračica. Odlučili su me staviti u tu U-19 ekipu.

Kako su te ostale igračice prihvatile u novom klubu?

One su zajedno igrale već tri-četiri godine kad sam ja stigla u klub. Odmah sam im rekla da želim isto što i one, igrati jako dobro. Tad još nisam znala kako one igraju. Kad su cure vidjele kako igram, odmah su rekly da super igram i da mi žele biti prijateljice. Razlika je u godinama, neke cure iz ekipe uskoro će maturirati, a ja ću tek tad krenuti u srednju školu. Velika je to razlika u ovoj dobi.

Znači, ti se želiš profesionalno baviti nogometom?

Da, želim. Plan mi je postići što bolje rezultate, igrati najbolje što mogu. San mi je jednom igrati u Hrvatskoj.

Nogomet je dio tvojeg života. Kad se stigneš pripremiti i za natjecanje u kazivanju poezije i proze koje je nedavno bilo u HOŠIG-u i onda još i na njemu pobijediti?

Imam jako dobru nastavnicu, Kristinu Góher. Ona mi je jako puno pomogla kod interpretacije stihova i podržala me da ja to mogu. Kad ulovim malo slobodnog vremena, učim pa odem i na takvo natjecanje.

Kako izgleda jedan tvoj trening?

Nekad treniramo trčanje. Važno je moći brzo trčati. Drugi put radimo na taktici igre. Najvažniji je mentalitet.

Kakav mentalitet treba imati sportaš koji se bavi nogometom?

Kad igraš utakmicu, potpuno si prisutan, tamo si i koncentriran si na pobjedu. Želiš pobijediti. Sadašnji trener prati svaki naš pokret i na treninzima i na utakmicama. Jako me puno hvali za sve dobre poteze, dobro me dodatno motivira.

Postoji li neka utakmica koja ti je ostala u najljepšem sjećanju ili je bila važna prekretnica za dalje?

Kad smo pobijedili Győr s rezultatom 6 : 3, a ja sam dala 3 gola i jedno dodavanje za gol. Trener je rekao da sam super igrala. Mislim da sam dala lijepe golove.

Ti igraš utakmice i izvan Mađarske?

Da, igrali smo nedavno i u Srbiji, Slovačkoj, Sloveniji. I u sve tri zemlje smo mi pobijedili.

ŠANDOR PETKOVIĆ – dugogodišnji nositelj hrvatskog javnog života u Kisegu

Šandor Petković rođen je 1956. godine u Undi u obitelji u kojoj se govorio hrvatski jezik. Nakon završetka Ekonomskog sveučilišta u Budimpešti doselio se u Kiseg sa suprugom Rozalom, koja je odgojiteljica.

Radio je kao ekonomist u tvornici tekstila za namještaj, a zatim je dvije godine proveo u centru LATEX u Sambotelu. Nakon toga, sve do 2009. godine, bio je direktor OTP banke u Kisegu.

Nakon demokratskih promjena između 1998. i 2006. godine bio je član gradskog vijeća te predsjednik financijskog odbora. Aktivno je sudjelovao i u radu rimokatoličke župe u Kisegu te u Hrvatskoj državnoj samoupravi, gdje je također vodio financijski odbor.

Važnu ulogu imao je u razvoju vjerskog života na hrvatskom jeziku u Kisegu. Sudjelovao je u obnovi više crkvenih objekata, među njima i Katoličkog zajedničkog doma Jánoša Brennera te crkve sv. Imre. U crkvi su nabavljene nove orgulje, uvedeno grijanje i obnovljeni vanjski kipovi.

Šandor Petković

Od 1994. godine predsjednik je Hrvatske samouprave u Kisegu, gdje koordinira društveni život i njeguje hrvatsku tradiciju. Više od trideset godina sudjeluje u organizaciji hodočašća između Kisega i Marijacela.

Kao voditelj samouprave posebno naglašava važnost zajedništva i očuvanja identiteta lokalnih Hrvata. U razdoblju od 2007. do 2017. godine utjelovio je lik Nikole Jurišića na manifestaciji Dani opsade Kisega te redovito organizirao sudjelovanje hrvatskih skupina na tom događanju.

Za svoj rad dobio je 2018. godine nagradu „Za grad Kiseg“, a 2024. godine i nagradu za životno djelo.

Andraš Kovač
Foto: orf.at

Projekt „Mostovi hrvatske kulture“

Gradski ogranak Udruge hrvatskih dragovoljaca Domovinskog rata grada Zaprešića provodi projekt „Mostovi hrvatske kulture – Sambotel, Mađarska“ u sklopu Javnog poziva za predlaganje projekata kulturne promidžbe, javne diplomacije i međunarodne prepoznatljivosti Republike Hrvatske Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske.

U okviru projekta održane su projekcije povijesno-domoljubnog filma „11 veličanstvenih“ u Sambotelu i Petrovu Selu. U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i gimnaziji „Mate Meršić Miloradić“ projekcija je održana 22. svibnja s početkom u 14 sati, a u Petrovu Selu, u Kulturnom domu, 23. svibnja s početkom u 19 sati.

Cilj je projekta promicanje hrvatske kulture, jezika, identiteta i bogate kulturne baštine među Hrvatima u Mađarskoj te jačanje prijateljskih odnosa, zajedništva, domoljublja i međunarodne suradnje.

Uz kulturne aktivnosti i zajednička okupljanja projekt doprinosi očuvanju nacionalnog identiteta te jačanju povezanosti hrvatskog naroda izvan granica Republike Hrvatske.

Branka Pavić Blažetin

KOLJNOF – Kako na svojoj mrežnoj stranici donosi HKD „Napredak“ Vitez, nakon punih deset godina to je društvo ponovno gostovalo u Mađarskoj, u selu Koljnof, na poziv Folklorne grupe Koljnof. HKD „Napredak“ Vitez predstavio se bogatim i raznolikim programom uz nastupe Ritter ethno kvarteta, Folklornog sastava A, Ženskog vokalnog sastava, Orkestra harmonika te zajedničkim završnim nastupom folklornog sastava, orkestra harmonika i ženskog vokalnog sastava, a izveli su završno kolo iz opere „Ero s onoga svijeta“. Osim njih nastupili su i domaćini, članovi Folklorne grupe Koljnof.

Uz nastup i druženje gosti iz Viteza imali su priliku razgledati gradove Kiseg i Šopron, a vodič im je bio domaćin njihova boravka u Koljnofu i Mađarskoj dr. Franjo Pajrić. Ovaj posjet ostvaren je uz doprinose brojnih podupiratelja.

Prijevremeni izbori u Martincima 10. svibnja

Za načelnika izabran Levente Várnai

U mjestu Martinci u Baranjskoj županiji 10. svibnja održani su prijevremeni izbori za načelnika i članove mjesne samouprave. Do izbora je došlo nakon što je predstavničko tijelo sredinom veljače donijelo odluku o samoraspuštanju.

Za funkciju načelnika kandidirala su se dva nezavisna kandidata – István Kovácsévics i Levente Várnai, a za četiri mjesta u vijeću kandidiralo se ukupno osam nezavisnih kandidata: gospođa Gáborné Kustra, dr. Balázs Szilovics, Ljubomir Laić, Attila Pintér, Gábor Kustra, Zsolt Bérci, Regina Várnai i gospođa Mátyásné Dauenhauer.

Prema podacima Državnog izbornog ureda 464 glasača (62,43 %) glasala su za kandidata za načelnika uz šest nevažećih glasačkih listića, a 281 glasač (37,57 %) nije pristupio izborima. Levente Várnai izabran je za načelnika Martinaca s 238 glasova (51,97 %), dok je dotadašnji načelnik István Kovácsévics dobio 220 glasova (48,03 %).

Od osam kandidata za četveročlano zastupničko tijelo izabrani su Attila Pintér s 230 glasova (50,11 %), Gábor Kustra s 230 (50,11 %), gospođa Gáborné Kustra s 227 (49,46 %) i dr. Balázs Szilovics s 223 glasa (48,58 %).

Branka Pavić Blažetin

STARIN – Za Duhove se, među ostalim, slavi silazak Duha Svetoga na apostole. On im je prema Bibliji dao hrabrost i dar jezika kako bi mogli širiti evanđelje među narodima različitih jezika i kultura. U poruci se ističe kako je i danas važno pronaći zajednički jezik i međusobno razumijevanje. Mjesna samouprava Starina surađuje s Hrvatskom samoupravom Starina i Katoličkom Crkvom. Tako su za Duhove priredili zajednički niz programa. U Foku su sudjelovali na natjecanju u kuhanju graha povodom Duhova te je ekipa Hrvatske samouprave Starina, predvođena predsjednikom Józsefom Perjássem, osvojila prvo mjesto. Također su 25. svibnja organizirali autobus te hodočastili u Đud na Trojake, gdje su sudionici puta nazočili svetoj misi na hrvatskom i mađarskom jeziku koju su služili župnik Šeljina Jozo Egri i župnik Martinaca Ilija Čuzdi. Podravski Hrvati tradicionalno već stoljećima na Trojake (Duhove) hodočaste u Đud.

Rad u šeljinskom vrtiću odvija se i na hrvatskom jeziku u hrvatskoj skupini, a u šeljinskoj osnovnoj školi učenici mogu izabrati i nastavu hrvatskoga jezika koja se izvodi u sklopu predmetne nastave. Hrvatski jezik i književnost uče se šest sati tjedno uz dodatni sat narodopisa na hrvatskom jeziku.

ŠELJIN – Osnovna škola „Géza Kiss“ iz Šeljina 21. travnja 2026. ugostila je predškolce hrvatske skupine Pužić iz Dječjeg vrtića „Cvrčak“ iz Šeljina (Ormánsági Tücsök Óvoda). Budući prvašići sudjelovali su u veseloj aktivnosti na hrvatskom jeziku čija je središnja tema bilo proljeće.

Radionica je obogaćena raznovrsnim pjesmama i tradicionalnim igrama u krugu, pa su djeca kroz igru mogla produžiti svoje znanje. Tijekom sata uz pomoć brojnih interaktivnih zadataka ponavljali su hrvatske izraze povezane s proljećem. Djeca su pokazala iznimnu jezičnu spremnost – bilo je vidljivo da sigurno upotrebljavaju hrvatske riječi, pa je zajednički rad protekao glatko i u vedrom raspoloženju, za što se pobrinula učiteljica Rita Bella Ronta. Djecu je dopratila i s njima bila odgovajateljica Ildikó Kovács Nagyyáradi.

STARIN – U Starinu je 16. svibnja, kao spomen na dan polaganja kamena temeljca za izgradnju starinske crkve, služena sveta misa na hrvatskom i mađarskom jeziku. Uz brojne svećenike sudjelovali su župnik Starina (šeljinske župe) Jozo Egri, župnik martinacke župe Ilija Čuzdi, župnik Sigeta Gabrijel Barić te župnici gosti iz župa u Mađarskoj i Hrvatskoj. Dan je bio u znaku seoske bučure sa zabavnim sadržajima i večernjim balom.

Mala stranica

POSJET OSNOVNE ŠKOLE „VIJENAC” IZ OSIJEKA U PEČUHU

Prije nekoliko mjeseci objavile smo članak s istim naslovom u kojem smo pisale o suradnji naših osnovnih škola. Tad su nam u jednodnevni posjet došli kolege iz Osijeka.

Učenici i njihovi nastavnici iz osječke Osnovne škole „Vijenac” posjetili su nas 16. travnja. Cijeli smo dan proveli zajedno u našem lijepom gradu Pečuhu. Čekali smo naše goste na kolodvoru te ih vodili u klub Augusta Šenoae, gdje smo ih ugostili s pićem i kolačima. Poslije toga otišli smo u katedralu, o kojoj nam je kolegica Ágnes Tomola kratko ispričala najvažnije podatke. U podne smo se vratili u školu na zajednički ručak, gdje nas je primila ravnateljica Janja Živković-Mandić. Poslije zajedničkog ručka prošetali smo se gradom i pogledali džamiju. Djeca su se mogla bolje upoznati s gradom putem natjecanja, dok smo mi nastavnici posjetili Hrvatski dom u Pečuhu. U Hrvatskom domu primio nas je predsjednik Ivan Gugan. Na kraju susreta vodili smo kolege na kavu, a učenici su imali slobodno vrijeme, čemu su se radovali. Zatim smo ih ispratili na kolodvor.

Smatramo da je ovakva suradnja jako važna, i to ne samo za naše učenike nego i kolege.

Jadranka Rónai i Marica Dudás

IZ ŽIVOTA NAŠIH ŠKOLA

Učenici na radionicama

U okviru dugogodišnje suradnje Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže iz Pečuha i IV. gimnazije iz Zagreba šestero učenika pečuške ustanove sa svojim profesorima od 22. do 24. travnja gostovalo je u zagrebačkoj gimnaziji. Tijekom trodnevnog posjeta pečuški su učenici imali mogućnost posjetiti znamenitosti glavnog grada Hrvatske – katedralu, Gradec, Kaptol, Muzej kravate... Nazočili su nastavi s učenicima domaćinima te sudjelovali u igrama upoznavanja i posjetili Centar „Doživi Europu” u Zagrebu, gdje su iskusili kako je biti političar u Europskom parlamentu.

Beta

SVJETSKI DAN NEPUŠENJA

Obilježavanjem Svjetskog dana nepušenja 31. svibnja svake se godine podiže svijest o štetnosti uporabe duhanskih proizvoda. Svjetska zdravstvena organizacija iznosi podatke: procijenjeno je kako čak 37 milijuna djece u dobi od 13 do 15 godina koristi duhan. U mnogim zemljama zabrinjavajući broj mladih konzumira e-cigarete. Dio privlačnosti leži u tome što postoji oko 16 000 različitih okusa, a upravo je postojanje okusa često navedeno kao glavni razlog početka korištenja duhanskih i nikotinskih proizvoda. Nikotinski i duhanski proizvodi stvaraju veliku ovisnost, a aditivi i okusi maskiraju oštrinu samog duhana čineći proizvod ugodnijim za korištenje te olakšavajući početak pušenja, ali i otežavajući prestanak. Cilj je obilježavanja osvijestiti javnost o štetnim posljedicama pušenja na zdravlje. Pušenje duhana jedan je od najvećih rizika za zdravlje te predstavlja velik javnozdravstveni izazov današnjice. Prestanak pušenja povezan je s boljim zdravljem te duljim i kvalitetnijim životom pojedinca, ali i njegove okoline. Zdravlje se počinje popravljati doslovno u trenutku kad se prestane pušiti i poboljšava se što se dulje ne puši. Prestanak pušenja može biti prilika za novi početak i razvoj zdravijih navika. Usmjerite energiju na zdravu prehranu, rekreaciju ili hobije za koje niste imali vremena.

Beta

FOLKLORNI SUSRET SUDIONIKA S OBIJU STRANA MURE

Osnovna škola Draškovec iz Međimurja uvijek otvorena srca čeka djecu iz hrvatskih pomurskih škola. Tijekom više desetljeća suradnje ostvareni su brojni zajednički projekti kojima su se njegovali hrvatski jezik i kultura te prijateljstvo bez granica. Nije bilo drukčije ni 12. svibnja na Međunarodnom kulturološkom folklornom susretu u Draškovcu, koji je ostvaren u sklopu projekta „Zajedničke tradicije iz prošlosti koje povezuju generacije s obje strane Mure“ (P2P) iz programa Interreg VI-A Mađarska – Hrvatska 2021. – 2027. Međimurski folklorni susret okupio je izvrsne pjevače, plesače i svirače s obiju strana rijeke Mure, od djece vrtičke do umirovljenika, kako bi zajedno slavili bogatu pomursku i međimursku kulturu koja se stoljećima očuvala na pograničnom prostoru.

Organiziranje susreta osmislile su dvije drage osobe koje godina-rade na povezivanju ljudi s jedne i druge strane granice. One su i same poveznice jer su rođene u Pomurju, ali su se skrasile u Međimurju: to su ravnateljica Osnovne škole Draškovec Margit Mirić i predstavnica Hrvatsko-mađarske udruge HOMA Zorica Lukač Puklavec. One nikad ne zaboravljaju na svoje pomurske korijene jer su i same iskusile koliko truda treba uložiti da se očuva hrvatska narodnosna zajednica, njezin jezik i kultura. One svojim nesebičnim djelovanjem pomažu da mladi naraštaji u Pomurju uspiju to i očuvati.

Nastup keresturske djece

Učenici boršfanske škole pjevali su pomurske popevke

Međunarodni folklorni susret upravo to naglašava: kako Hrvati i s jedne i druge strane granice zajedno mogu jedni druge jačati u očuvanju vrijednosti koje su naslijedili od svojih predaka, među ostalima međimursku i pomursku popevku, folklor, tradicionalnu glazbu, kajkavsko narječje, narodnu nošnju...

Na folklornom susretu susreli su se učenici i učitelji devet međimurskih škola i triju pomurskih te predstavili kako njeguju hrvatsku tradiciju i kulturu svojih baka i djedova. Sudionike susreta u ime Udruge HOMA pozdravila je Zorica Lukač Puklavec, a u ime domaćina ravnateljica OŠ Draškovec Margit Mirić te predsjednik Mjesnog odbora Draškovec Nino Marđetko. Nakon toga slijedili su izvrsni izvođači s obiju strana rijeke Mure. Sportska dvorana napunila se međimurskom i pomurskom popevkom, plesom, tamburaškim zvukom i mnoštvom ponosnih mladih u narodnim nošnjama.

Nastupili su učenici s učiteljima osnovnih škola iz Međimurja (iz Draškovca, Svete Marije, Donje Dubrave, Domašince, Donjeg Kraljevca i Svetog Martina na Muri), polaznici Dječjeg vrtića Fijolica Prelog (Područni odjel Draškovec), Udruga umirovljenika Pre-

log i medijske zvijezde Roko Kolarić iz Donjeg Kraljevca (Supertalent), Nikol Kutnjak (The Voice Hrvatska) i Chriztel Renae Aceveda iz Svetog Martina na Muri (pobjednica na dječjoj Međimurskoj popevki). Nastupili su i učenici iz pomurskih škola (iz Serdahela, Kerestura i Boršfe).

Tijekom programa prof. glazbe Krunoslav Lajtman ukratko je predstavio vrlo star tradicionalni instrument, cimbal, koji je nekoć bio vrlo popularan i na mađarskoj strani. Nakon što su svi sudionici prikazali svoju točku, slijedio je zajednički ples u kolu simbolizirajući kako ples nije samo ples – on je zajedništvo i druženje, međusobna podrška, uvažavanje različitosti.

Svi u kolu

Svi sudionici susreta tog popodneva zajedno su dijelili ljubav prema kulturnoj baštini, plesu i pjesmi te dokazali kako zajednička hrvatska tradicija živi i među mlađim naraštajima, podjednako i na jednoj i na drugoj obali rijeke Mure, jer zajednička hrvatska tradicija ne poznaje granice.

Beta

„Dvije škole – jedan jezik“

U sklopu međunarodnoga projekta „Dvije škole – jedan jezik“, koji se provodi pod pokroviteljstvom JANAF-a, učenici Osnovne škole Suhopolje i njihove učiteljice Renata Galetić, Marina Rokinger i Ivančica Fett-Škvarić boravili su od 7. do 9. svibnja u Budimpešti. Ondje su uz edukativni i kulturni program istraživali bogatu baštinu Hrvata u Mađarskoj te jačali veze između hrvatskoga i mađarskoga jezika, kulture i tradicije.

Tijekom boravka u Budimpešti učenici su posjetili Croaticu, koja svojom djelatnošću već 26 godina, od utemeljenja, njeguje hrvatski identitet, jezik, književnost i kulturno stvaralaštvo. Djelatnice Croatice, ravnateljica Timea Šakan-Škrlin i glavna urednica Hrvatskog glasnika Branka Pavić Blažetin, upoznale su učenike s bogatom izdavačkom djelatnošću, tradicijom hrvatske zajednice u Mađarskoj te važnošću očuvanja materinskoga jezika izvan domovine.

Dio programa bio je posvećen posjeti HOŠIG-u. Tijekom zajedničkih aktivnosti učenici su razmjenjivali iskustva o školovanju, jeziku i svakodnevnom životu potvrđujući kako je jezik snažna poveznica koja briše granice i spaja ljude. Učenici i nastavnici iz Suhopolja posjetili su i Velesposlanstvo Republike Hrvatske u Mađar-

skoj. U razgovoru s hrvatskim veleposlanikom, gospodinom Mladenom Andrićem, učenici su upoznali važnost diplomatskih odnosa između Hrvatske i Mađarske te ulogu veleposlanstva u očuvanju hrvatskoga identiteta, promicanju hrvatske kulture i povezivanju hrvatske zajednice izvan domovine. *Branka Pavić Blažetin*

PUB KVIZ HRVATSKE SAMOUPRAVE PEČUHA

Ekipe Zlatne ribice

Ovoga puta teme kviza bile su poznate osobe, mama, activity, sve u svemu, a natjecalo se sedam ekipa. Pitanja je pripremila i kviz vodila zastupnica Hrvatske samouprave Pečuha Marica Dudaš Gyöngyös.

Ekipe Jelena Mozga

Ekipe Kroatisti

Priredbu ostvaruje Hrvatska samouprava Pečuha iz svojega proračuna. Svi sudionici kviza počašćeni su *pizzama* i sokom. I ove večeri bilo je uzbudljivo i napeto.

Ovo je redosljed triju najboljih ekipa: 1. Jelena Mozga, 2. Kroatisti, 3. Zlatne ribice.

Branka Pavić Blažetin

SALANTA – U crkvi svetog Ladislava u Salanti 3. svibnja služena je sveta misa na hrvatskom jeziku. Misu je služio velečasni Gabrijel Barić.

Susreti koji život znače i daju toliko potrebnu energiju stvaranja

Na poziv Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma „Miroslav Krleža” 8. svibnja u školi je predavanje održala vaša urednica. Profesorica Gabriella Kohut učenicima okupljenima u školskoj auli kratko je predstavila gošću – glavnu i odgovornu urednicu tjednika Hrvata u Mađarskoj Branku Pavić Blažetin, koja je učenicima viših razreda osnovne škole održala predavanje „Komunikacijski kanali Hrvatskog glasnika”.

Predavanje je bilo povezano s obilježavanjem 35. obljetnice pokretanja tjednika Hrvata u Mađarskoj (2. svibnja 1991.) te obilježavanjem Dana tiska, koji se kod Hrvata u Mađarskoj slavi upravo 2. svibnja – na dan kad je iz tiska izišao prvi broj samostalnog tjednika Hrvata u Mađarskoj.

Što znamo o Hrvatskom glasniku?

Branka Pavić Blažetin i Gabriella Kohut

da tiskano izdanje, koje su mogli i prelistati, kao i njegovo izdanje u PDF-u na mrežnoj stranici. Upoznala ih je sa sadržajem mrežne stranice www.glasnik.croatia.hu i s društvenim profilom Hrvatskog glasnika na Facebooku.

Urednica je upoznala učenike s platformama na kojima mogu pratiti i čitati tjednik Hrvata u Mađarskoj, uključila ih u razgovor te su zajedno otkrivali pojmove kao što su tjednik, komunikacija, kanal, rubrike, mala stranica, naslovnica, pratitelj, pregled, tiskani medij, društvene mreže i mrežna stranica. Pokazala im je kako izgleda

Na predavanju

Brojni učenici

Bilo je šale i učenja, a na kraju su se dogovorili za budući posjet i prilog koji će zajednički ostvariti s Hrvatskim glasnikom uz čvrsto obećanje kako će pratiti sve platforme tjednika Hrvata u Mađarskoj.

HG

Foto: Rebeka Hajós, Magda Drinóczi